

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 17Co/85/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6713216826
Dátum vydania rozhodnutia: 15. 12. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zita Nagypálová
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2021:6713216826.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zity Nagypálovej a sudcov JUDr. Dušana Ďuriana a JUDr. Ľubomíra Šablu ako členov senátu, v spore žalobcu A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom X. XXXX/XX, XXX XX T., proti žalovanej Slovenská republika, v mene ktorej koná Sociálna poisťovňa, so sídlom ulica 29. Augusta č. 8 a 10, 813 63 Bratislava, IČO: 30 807 484, o náhradu škody a náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej nezákonným rozhodnutím a nesprávnym úradným postupom pri výkone verejnej moci o odvolaní žalobcu proti čiastočnému rozsudku Okresného súdu Zvolen č. k. 13C/197/2013-348 z 23.07.2020, takto

rozhodol:

- I. Rozsudok súdu prvej inštancie v I. výroku, ktorým uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi 3 892,- € z titulu nemajetkovej ujmy v peniazoch a v II. výroku o povinnosti žalovaného zaplatiť žalobcovi 132,78 € ako náhradu nákladov mení tak, že žalobu v tejto časti zamietá.
- II. Rozsudok súdu prvej inštancie v III. výroku, ktorým žalobu v prevyšujúcej časti zamietol, potvrdzuje.
- III. Žalobca je povinný zaplatiť žalovanému náhradu trov konania v rozsahu 100 % do troch dní od právoplatnosti uznesenia súdu prvej inštancie o výške náhrady trov konania.

odôvodnenie:

1. Rešpektujúc pokyny odvolacieho súdu vyslovené v uznesení sp. zn. 17Co/162/2019 z 19. decembra 2019, že pre rozhodnutie o niektorých nárokoch uplatnených žalobou doručenou Okresnému súdu Zvolen dňa 01.10.2013 nie je potrebné čakať na právoplatné skončenie konania vedeného na Krajskom súde v Banskej Bystrici pod sp. zn. 26Sa/2/2019. súd prvej inštancie napadnutým čiastočným rozsudkom rozhodol o nároku žalobcu na úhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch žiadanej žalobcom vo výške 140 000,- €, o jeho nároku na náhradu škody uplatnenej v sume 150,- € a príslušenstve pohľadávok vo výške 163,18 € a zvyšnú časť nároku na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím a nesprávnym úradným postupom vo výške 41 492,44 € za obdobie od 07.06.2005 do 07.09.2013 a nekonkretizovanej sume rovnajúcej sa rozdielu medzi správne určenou sumou starobného dôchodku a sumou skutočne vyplateného dôchodku až do zaplatenia celej škody spolu s príslušenstvom vo forme úroku z omeškania vylúčil na samostatné konanie, v ktorom rozhodne aj o trovách konania.

1.1 K prvému nároku na úhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vo výške 140 000,- € súd prvej inštancie uviedol, že žalobca požadoval zaplatiť náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktorú spôsobila Sociálna poisťovňa nezákonným rozhodnutím o zamietnutí jeho žiadosti o priznanie starobného dôchodku. Žalobca označil v žalobe rozhodnutia Sociálnej poisťovne a Krajského súdu v Banskej Bystrici, ako aj Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo veci jeho žiadosti o priznanie starobného dôchodku, ktoré boli vydané v období od 26.07.2006 až do 26.02.2013. Po zistení, že žalobca podal žiadosť o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím a nesprávnym úradným postupom na Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR dňa 21.09.2011 a doplnil ju 15.11.2011

podaním adresovaným už Sociálnej poisťovni, ústredie, so sídlom v Bratislave, ktorými si uplatnil nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím a nesprávnym úradným postupom Sociálnej poisťovne len v rozsahu náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch v celkovej výške 108 164,38 € za obdobie od 20.06.2006 do 15.11.2011 (za porušenie práva žalobcu poberať starobný dôchodok v tomto období) súd prvej inštancie uzavrel, že môže prihliadnuť na konanie a rozhodnutia Sociálnej poisťovne len v období od 26.07.2006 do 15.11.2011 z dôvodu, že podľa § 15 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci v znení účinnom do 31.12.2008 (ďalej aj „zákon č. 514/2003 Z. z.“) je potrebné nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom vopred predbežne prerokovať na základe písomnej žiadosti poškodeného o predbežné prerokovanie nároku. Poškodený sa môže v zmysle § 16 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. domáhať svojich nárokov na súde len v prípade, ak príslušný orgán na základe žiadosti o predbežné prerokovanie nároku neuspokojí tento nárok do 6 mesiacov odo dňa prijatia žiadosti. Súd prvej inštancie preskúmal postup Sociálnej poisťovne zriadenej podľa § 120 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení na výkon sociálneho poistenia a uzavrel, že v prejednávanej veci nie je možné žalobcovi priznať nárok na náhradu škody z dôvodu nezákonného rozhodnutia, nakoľko Sociálna poisťovňa síce vydávala rozhodnutia o nárokoch žalobcu na starobný dôchodok, avšak chýba právoplatné rozhodnutie, ktoré by bolo zrušené alebo zmenené pre nezákonnosť príslušným orgánom. Pritom v § 6 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. je ustanovené, že právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím možno uplatniť iba vtedy, ak právoplatné rozhodnutie, ktorým bola škoda spôsobená bolo zrušené alebo zmenené pre nezákonnosť príslušným orgánom.

1.2 Úlohou Sociálnej poisťovne po podaní žiadosti o priznanie starobného dôchodku bolo rozhodnúť o nároku žalobcu na starobný dôchodok. Súd prvej inštancie skúmal, či pri rozhodovaní o nároku žalobcu na starobný dôchodok možno konštatovať jej nesprávny úradný postup zakladajúci nárok žalobcu na náhradu škody. Súd prvej inštancie vysvetlil, že pod pojmom nesprávny úradný postup je potrebné rozumieť akúkoľvek činnosť spojenú s výkonom právomoci určitého štátneho orgánu, ak pri tomto výkone alebo v súvislosti s ním dôjde k porušeniu pravidiel ustanovených právnymi normami pre konanie štátneho orgánu alebo k porušeniu poriadku, ktoré vyplýva z povahy funkcie alebo cieľov tejto činnosti. Z dôvodu, že úradný postup nemožno v právnom predpise upraviť do najmenších podrobností, bolo podľa názoru súdu prvej inštancie potrebné správnosť úradného postupu Sociálnej poisťovne posudzovať aj z hľadiska účelu, k dosiahnutiu ktorého postup Sociálnej poisťovne smeroval. Nesprávny úradný postup Sociálnej poisťovne pri rozhodovaní o nároku žalobcu na starobný dôchodok odvodil súd prvej inštancie z rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky ako súdu odvolacieho sp. zn. 9So/116/2009 z 30. júna 2010, právoplatného 3. augusta 2010, z ktorého súd prvej inštancie vyvodil, že konaním Sociálnej poisťovne došlo k nezákonnému zásahu do právom chránených záujmov žalobcu. Z rozhodnutia Najvyššieho súdu jednoznačne vyplýva, že názor Sociálnej poisťovne, že výkonom služby v policajnom zbore v určitom období získal žalobca nárok na výsluhový dôchodok nebol správny, nesprávny bol jej záver, že obdobie výkonu služby žalobcu v policajnom zbore nemožno považovať za obdobie dôchodkového poistenia pre účely starobného dôchodku a rozhodnutím odvolacieho súdu bolo Sociálnej poisťovni uložené posúdiť nárok žalobcu na starobný dôchodok z prvej pracovnej kategórie ku dňu 07.06.2005 s tým, že ako dobu dôchodkového poistenia je potrebné zohľadniť aj dobu trvania služobného pomeru policajta v prvej kategórii funkcií. Rozhodnutím Najvyššieho súdu SR sp. zn. 9So/116/2009 boli zrušené administratívne rozhodnutia Sociálnej poisťovne z 25.01.2008 a 10.02.2009. Po rozhodnutí najvyššieho súdu rozsudkom sp. zn. 9So/116/2009 z 30.06.2010 Sociálna poisťovňa, ústredie ustálila dôchodkový vek žalobcu dovŕšením jeho fyzického veku 55 rokov dňom 20.11.2003. Rozhodnutím z 13.12.2010 priznala Sociálna poisťovňa, ústredie žalobcovi starobný dôchodok od 07.06.2005 vo výške 85,97 €. Toto rozhodnutie Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom č. k. 26Sd/47/2011-25 z 23.06.2011 zrušil a Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici z 23.11.2011 č. k. 26Sd/47/2011-25 svojím rozsudkom sp. zn. 9So/159/2011 z 31.10.2012 potvrdil. V rozhodnutí Krajského súdu v Banskej Bystrici a Najvyššieho súdu Slovenskej republiky je konštatované, že suma starobného dôchodku žalobcu nebola určená správne z dôvodu, že pri jeho výpočte neboli zohľadnené zárobky žalobcu, ktoré dosiahol počas služby v policajnom zbore v období od 01.12.1975 do 31.08.1999 a v rozpore s právnymi predpismi bol dôchodok žalobcu krátený podľa článku 33 ods. 2 Dohovoru o invalidných, starobných a pozostalostných dávkach (ďalej aj „Dohovor“) a Sociálnej poisťovni bola uložená povinnosť opätovne posúdiť nárok navrhovateľa na starobný dôchodok s príkazom príjem dosahovaný počas výkonu služby policajta zahrnúť do hrubého zárobku na účely výpočtu starobného dôchodku.

1.3 K nesprávnemu úradnému postupu Sociálnej poisťovne došlo podľa názoru súdu prvej inštancie vydaním rozhodnutí č. XXX XXX XXXX z 25.01.2008 a 10.02.2008, ktorými zamietla žiadosť žalobcu o

starobný dôchodok. Na nadväzujúce rozhodnutia Sociálnej poisťovne, ktoré nenadobudli právoplatnosť do 15.11.2011, t. j. do podania doplnenej žiadosti o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody žalobcom, neprihliadol. Náhrada nemajetkovej ujmy je podľa názoru súdu prvej inštancie v zmysle zákona č. 514/2003 Z. z. súčasťou náhrady škody. Právna teória prisudzuje zmysel škody inej než materiálnej aj iným ujám nemajetkovej povahy, ktoré môžu vzniknúť z porušenia práva v dôsledku zásahu do inej než majetkovej sféry poškodenej osoby. Za imateriálnu ujmu (morálnu a citovú) prináleží poškodenej osobe peňažná náhrada. Priznanie zadosťučinenia v peniazoch súdom v zmysle § 17 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z. predpokladá splnenie zákonnej kvalifikovanej podmienky, t. j., že iba samotné konštatovanie porušenia práva sa v konkrétnom prípade javí nepostačujúcim. Prípustnosť takejto náhrady je inštitútom výnimočného druhu a nastupuje vždy až potom, keď sa morálne zadosťučinenie ukázalo buď celkom alebo sčasti nedostatočným. Podmienkou vzniku tohto práva je preukázanie, že protiprávny zásah vyvolal závažné následky vo vzťahu k poškodenej osobe. Závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy sa posudzuje najmä so zreteľom na jej intenzitu, rozsah a na jej ohlas, ako aj dĺžku jej trvania. Z výsluchu žalobcu a predložených listinných dôkazov súd prvej inštancie ustálil, že samotné konštatovanie porušenia práva žalobcu nie je dostatočným zadosťučinením vzhľadom na ujmu spôsobenú (žalobcovi) nesprávnym úradným postupom. Utrpenú ujmu žalobcu nie je možné uspokojiť inak ako peňažnou náhradou. Pre účely ustálenia výšky náhrady nemajetkovej ujmy zohľadnil súd prvej inštancie dĺžku trvania zásahu do práv žalobcu, ktorý o priznanie starobného dôchodku požiadal Sociálnu poisťovňu dňa 20.06.2006, späťne od 07.06.2005 a do podania žiadosti o predbežné prerokovanie nároku spolu s jej doplnením do 15.11.2011 nebolo o tomto nároku právoplatne rozhodnuté. V žiadosti o predbežné prerokovanie nároku z 15.11.2011 si uplatnil žalobca nárok na náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 108 164,38 € za obdobie od 20.06.2006 do 15.11.2011, čo je spolu 64 mesiacov + 26 dní = 1 974 dní. Žalobca podľa názoru súdu prvej inštancie preukázal zásah do jeho rodinného a spoločenského života tým, že v uvedenom časovom horizonte nebolo rozhodnuté o jeho nároku na starobný dôchodok, hoci z rozsudku Najvyššieho súdu SR sp. zn. 9So/116/2009 z 30.06.2010 vyplýva jednoznačný záver, že žalobcovi nárok na starobný dôchodok vznikol. Zamietnutie žiadosti o priznanie nároku na starobný dôchodok predstavuje nesprávny úradný postup Sociálnej poisťovne, ktorý výrazne ovplyvnil žalobcov osobný život tým, že mu bolo odopreté právo po dovŕšení dôchodkového veku a po splnení ďalších zákonných podmienok nepracovať, byť finančne zabezpečený z prostriedkov sociálneho poistenia a využívať voľný čas podľa svojho uváženia. Namiesto relaxu, záľub, cestovania, venovania sa rodine, kultúre a iným spoločenským aktivitám, ktoré činnosti mienil žalobca v súvislosti s užívaním si dôchodkového obdobia uskutočňovať, musel žalobca hľadať zamestnanie a začať pracovať od 19.09.2007 na pozícii strážnika SBS Z..B..A..X..Q.. B. s. r. o., C. C., kde pracoval v 12 hodinových denných aj nočných zmenách v nepretržitej prevádzke, teda aj počas dní pracovného pokoja a bol odlúčený od svojej rodiny. V dôsledku výkonu tejto práce podľa predložených lekárskejších správ sa zhoršoval zdravotný stav žalobcu, čo vyústilo až do potreby operačného zákroku dňa 21.01.2011 v Ústave srdcovocievnych chorôb v Banskej Bystrici a žalobca bol nútený zo zdravotných dôvodov dňa 31.03.2011 ukončiť predmetný pracovný pomer.

1.4 Okresný súd dospel k záveru, že žalobca uniesol dôkazné bremeno ohľadne tej skutočnosti, že samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením vzhľadom na ujmu spôsobenú „nezákonným“ úradným postupom zo strany Sociálnej poisťovne a prichádza do úvahy poskytnutie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. Pri výpočte výšky prisúdenej náhrady nemajetkovej ujmy 3 892,- € vychádzal súd prvej inštancie z dĺžky obdobia, po ktoré žalobcovi nebol s konečnou platnosťou priznaný starobný dôchodok; toto trvalo odo dňa podania žiadosti na priznanie starobného dôchodku 20.06.2006 až do 15.11.2011, ako to uviedol žalobca v žiadosti o predbežné prerokovanie nároku (64 mesiacov + 26 dní). Za primeranú výšku náhrady nemajetkovej ujmy považoval súd prvej inštancie 60,- € na mesiac, čo predstavuje 2,- € na jeden deň (60,- € : 30 dní = 2,- € na deň). Za 64 mesiacov krát 60,- € plus 26 dní krát 2,- € sa rovná priznaná nemajetková ujma v sume 3 892,- €. Primeranosť poskytnutej náhrady nemajetkovej ujmy odôvodňoval súd prvej inštancie s poukazom na výšku priznaného dôchodku žalobcovi rozhodnutím Sociálnej poisťovne z 13.12.2010 č. XXX XXX XXXX X sumou 85,97 € mesačne, nie však s konečnou platnosťou, ktorý bol od 1. januára 2011 valorizovaný na 124,30 € mesačne. Zopakoval, že na zrušenie rozhodnutia Sociálnej poisťovne z 13.12.2010 rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 26Sd/47/2011 prihliadnuť nemohol z dôvodu, že tento nadobudol právoplatnosť až v spojení s rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 9So/159/2011, ktorým bol rozsudok krajského súdu v časti potvrdený až 19.11.2012, teda po dátume 15.11.2011, ku ktorému bol v žiadosti o predbežné prerokovanie nároku vymedzený nárok žalobcu na náhradu škody. Osobitným výrokom nárok na priznanie náhrady nemajetkovej ujmy ako rozdiel medzi sumou uplatnenou 140 000,- € a priznanou 3 892,- € zamietol.

1.5 Druhý nárok, o ktorom rozhodol súd prvej inštancie čiastočným posudkom bol nárok na náhradu škody vo výške 150,- €, ktorý v časti 132,78 € prisúdil súd prvej inštancie žalobcovi podľa § 17 ods. 1 (uhrádza sa skutočná škoda a ušlý zisk) v spojení s § 9 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. majúc za to, že existuje príčinná súvislosť medzi nesprávnym úradným postupom žalovaného a skutočnosťou, že žalobca, aby zvýšil svoju životnú úroveň absolvoval osobitnú prípravu SBS, za ktorú zaplatil subjektu Z. S. - A., súkromná bezpečnostná služba S. sumu 4 000,- Sk = 132,78 € dňa 13.08.2008, ktorá bola potrebná pre výkon zamestnania u Z.B.A.X.Q.. B. s. r. o., so sídlom C. C., kde pracoval žalobca z dôvodu nepriznania starobného dôchodku od 19.09.2007 až do 31.03.2011, čo vyplýva z potvrdenia o zamestnaní. Keby Sociálna poisťovňa priznala žalobcovi riadne starobný dôchodok v zmysle platných právnych predpisov, náklady na kurz pracovníka bezpečnostnej služby by žalobcovi nevznikli. Aj na rozdiel medzi uplatneným nárokom 150,- € a priznanou sumou 132,78 € ako skutočnej škody sa vzťahuje III. výrok o zamietnutí žaloby v časti z dôvodu neunesenia dôkazného bremena ohľadne vynaloženia predmetných nákladov až vo výške 150,-

1.6 Za nedôvodnú označil súd prvej inštancie žalobu, ktorou sa domáhal žalobca od žalovaného zaplata sumy 163,18 € ako trov súvisiacich s nákupom právnickej literatúry pre účely prípravy na súdne konania a predstavujúce náklady na vytvorenie a napísanie podaní (tretí nárok), ktoré trovy a náklady si podľa názoru súdu prvej inštancie mohol žalobca uplatniť v jednotlivých konaniach pred príslušnými orgánmi. Tento nárok žalobca presne nešpecifikoval, v ktorých konaniach mu uvedené náklady vznikli a okrem toho súd zistil, že v niektorých konaniach nárok na náhradu trov konania žalobcovi priznaný bol. V tejto časti bola žaloba zamietnutá súdom prvej inštancie v celom rozsahu.

1.7 Vylúčenie ďalšieho nároku na náhradu škody spôsobenej žalobcovi nezákonným rozhodnutím a nesprávnym úradným postupom Sociálnej poisťovne za nevyplatenú časť starobného dôchodku od 07.06.2005 do 07.09.2013 v sume 41 492,44 € a naďalej vo výške rozdielu medzi správne určenou sumou starobného dôchodku a sumou skutočne vyplateného dôchodku spolu s úrokom z omeškania na samostatné konanie odôvodnil súd prvej inštancie tým, že vo vzťahu k tomuto nároku je potrebné vykonať ďalšie dokazovanie.

1.8 O nároku strán sporu na náhradu trov konania súd prvej inštancie nerozhodol odôvodňujúc svoje konanie v bode 73 tým, že o trovách celého konania rozhodne v rozhodnutí, ktorým rozhodne o nároku vylúčenom na samostatné konanie.

2. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podali odvolanie žalobca aj žalovaný.

3. Žalobca vymedzil rozsah svojho odvolania tak, že napáda „výrok III. rozsudku v spojení s výrokom I. rozsudku“ s odvolacími dôvodmi podľa § 365 ods. 1 písm. f) a h) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj „C. s. p.“). Navrhol, aby odvolací súd zmenil výrok I. rozsudku tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi sumu vo výške 140 000,- € z titulu nemajetkovej ujmy v peniazoch do troch dní od právoplatnosti rozsudku a zároveň zrušil zamietajúci výrok III. napadnutého rozsudku, keďže zmeňujúcim výrokom by mu bolo v časti nároku o náhradu nemajetkovej ujmy v plnom rozsahu vyhovené eventuálne, aby zrušil napadnutý rozsudok v zamietajúcej časti - výrok III. s uložením povinnosti súdu prvej inštancie zmeniť I. výrok napadnutého rozsudku v prospech žalobcu (zvýšiť výšku náhrady nemajetkovej ujmy na adekvátnu, dôstojnú a spravodlivú) a vec v tomto rozsahu vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a rozhodnutie a aby odvolateľovi priznal náhradu trov odvolacieho konania.

3.1 Odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. f) Civilného sporového poriadku konkretizoval žalobca tak, že súd prvej inštancie dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam, nevychádzal zo správneho skutkového základu pre určenie nemajetkovej ujmy a výšky jej náhrady podľa zákona č. 514/2003 Z. z. a nadväzne rozhodol vo veci nesprávne a nespravodlivo. Nesúhlasil s názorom súdu prvej inštancie, že nemôže priznať žalobcovi nárok na náhradu škody z nezákonného rozhodnutia z dôvodu, že absentuje nezákonné rozhodnutie, ktorým bola žalobcovi spôsobená škoda a ktoré by bolo príslušným orgánom pre nezákonnosť zrušené alebo zmenené. Tvrdil, že nikdy a nikde nežiadal o náhradu škody na základe existencie právoplatného rozhodnutia Sociálnej poisťovne, ale len na základe existencie nezákonných rozhodnutí Sociálnej poisťovne vydaných v konaní, na ktoré sa nevzťahujú predpisy o správnom konaní, ktoré boli/sú vykonateľné a na ktoré sa vzťahuje výnimka podľa § 6 ods. 3, 4 zákona č. 514/2003 Z. z. Rozhodnutia Sociálnej poisťovne z 26.07.2006, 05.01.2007, 23.08.2007, 23.11.2007, 25.01.2008, 10.02.2009, ktorými bola zamietnutá žiadosť žalobcu o priznanie starobného dôchodku ku dňu 07.06.2005 právoplatné neboli, ale sa stali vykonateľnými (na ich základe žalobcovi starobný dôchodok vôbec priznaný nebol) a až rozhodnutím z 13.12.2010 priznala žalobcovi Sociálna poisťovňa dôchodok ku dňu 07.06.2005 formálne v sume 2 590,- Sk a jej rozhodnutie bolo rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 26Sd/47/2011 v spojení s rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej

republiky sp. zn. 9So/159/2011 z 30.10.2012 pre nezákonnosť (nezapočítanie zárobkov dosiahnutých výkonom služby v Policajnom zbore SR a nezákonné krátenie takto stanovenej sumy starobného dôchodku priamou aplikáciou článku 33 ods. 2 Dohovoru o invalidných, starobných a pozostalostných dávkach uverejneného v Zbierke zákonov pod č. 416/1991 Zb.) zrušené. Zrušené boli pre nezákonnosť aj rozhodnutia Sociálnej poisťovne z 12.12.2012 v spojení s rozhodnutím Sociálnej poisťovne z 20.05.2015 a to rozsudkom Najvyššieho súdu SR sp. zn. 9So/57/2016 z 28.02.2018. Žalobca sa domáha v konaní náhrady škody aj na základe rozhodnutí Sociálnej poisťovne z 12.12.2012, 20.05.2015 a 25.05.2018, v ktorých Sociálna poisťovňa výpočtom správne stanovila sumu jeho starobného dôchodku a v poslednom rozhodnutí z 25.05.2018 v čiastke 13 004,- Sk ku dňu 07.06.2005, ktorú pre nespornosť nenamietal, ale v ďalších častiach rozhodnutí svojvoľne bez opory v zákone krátila túto sumu starobného dôchodku nezákonným použitím článku 33 ods. 2 Dohovoru o invalidných, starobných a pozostalostných dávkach, čím prekročila svoju právomoc. Sociálna poisťovňa nie je oprávnená na krátenie dávky sociálneho zabezpečenia podľa citovaného článku Dohovoru a teda v tomto prípade ide o konanie Sociálnej poisťovne ultra vires, prisvojenie si pôsobnosti Národnej rady SR. Majetková škoda, ktorá žalobcovi vznikla predstavuje súčet rozdielov za každý mesiac medzi sumou starobného dôchodku 13 004,- Sk a skutočne zo strany Sociálnej poisťovne vyplatenou/priznanou čiastkou starobného dôchodku. Z ustanovenia § 6 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z. z. jednoznačne vyplýva, že ak bola škoda spôsobená rozhodnutím orgánu verejnej moci, ktorým orgán verejnej moci prekročil svoju právomoc, nie je zrušenie alebo zmena rozhodnutia pre nezákonnosť podmienkou uplatnenia nároku na náhradu škody. Z uvedeného je zrejmé, že pre rozhodnutie o náhrade škody spôsobenej prekročením právomoci orgánu verejnej moci nie je potrebné poznať výšku sumy starobného dôchodku, na ktorú žalobcovi vznikol nárok z právoplatného rozhodnutia Sociálnej poisťovne, ktorá už viac ako 14 rokov sťažuje svojím postupom, zneužívaním práva vydať zákonné perfektné rozhodnutie o priznaní starobného dôchodku žalobcovi uplatnenie jeho práv. Podľa § 193 C. s. p. mohol súd sám posúdiť otázku výšky starobného dôchodku. V tomto smere za arbitrárne označuje aj vyjadrenia Krajského súdu v Banskej Bystrici v zrušujúcom uznesení sp. zn. 17Co/162/2019 z 19.12.2019, v ktorom odvolací súd inštruoval súd prvej inštancie, že pre rozhodnutie o výške škody má význam konanie vedené na Krajskom súde v Banskej Bystrici pod sp. zn. 26Sa/2/2019, ktorým sa súd prvej inštancie riadil a tak neposkytol žalobcovi súdnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy SR ohľadne porušeného práva na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej „správy“, čím sa stal sekundárnym porušovateľom základných ľudských práv a slobôd vo vzťahu k žalobcovi.

3.2 V ďalšej časti odvolania žalobca argumentuje s poukazom na rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva, Ústavného súdu Slovenskej republiky a Ústavného súdu Českej republiky, čo sa považuje za majetok, že majetkom nie sú len existujúce majetkové hodnoty, ale aj pohľadávky, o ktorých môže sťažovateľ tvrdiť, že má pri najmenšom „legitímnu nádej“ na ich zhodnotenie, tvrdí, že výška jeho starobného dôchodku ku dňu 07.06.2005 určená rozhodnutím Sociálnej poisťovne z 25.05.2018 sumou 13 004,- Sk nie je sporná, jej krátením Sociálna poisťovňa prekročila svoju právomoc, čo sa má považovať za neplatný právny úkon podľa § 39 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník, keďže svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom a na absolútne neplatný právny úkon mal súd z úradnej moci prihliadnuť a rozporuje súdom prvej inštancie citované časti z odôvodnenia rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 9So/116/2009 z 30.06.2010 uvedené v bode 60 odôvodnenia napadnutého rozsudku. Nesprávne právne posúdenie veci súdom prvej inštancie v zmysle § 365 ods. 1 písm. h) Civilného sporového poriadku spočíva podľa žalobcu v tom, že súd prvej inštancie posúdil konanie Sociálnej poisťovne pri rozhodovaní o jeho žiadosti o priznanie starobného dôchodku ako nesprávny úradný postup na základe toho, že Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozsudku sp. zn. 9So/116/2009 z 30.06.2010 za nesprávny označil názor Sociálnej poisťovne, že obdobie výkonu služby policajta u žalobcu zakladá jeho nárok na výsluhový dôchodok. Žalobca je toho názoru, že sa nesprávny postup Sociálnej poisťovne prejavil v obsahu jej nezákonných vykonateľných rozhodnutí, ktorými starobný dôchodok žalobcovi nepriznala a v časti rozhodnutia z 13.12.2010, v ktorom nezapočítala žalobcovi pre stanovenie sumy starobného dôchodku dosiahnuté zárobky v rozhodujúcom období pre zistenie priemerného osobného mzdového bodu, preto podľa § 3 ods. 1 písm. a) a § 5 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z. z. je možné v tejto časti posudzovať vec výlučne len ako nárok z nezákonného rozhodnutia. Vyplýva to aj z uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. novembra 2017 sp. zn. 2Cdo/2/2017, podľa ktorého za nesprávny úradný postup nie je možné považovať pochybenia a nedostatky spočívajúce v tom, že štátny orgán pred svojím rozhodnutím nesprávne vyhodnotil podmienky jeho vydania a že v dôsledku toho je ním vydané rozhodnutie nesprávne a nemalo byť vydané, prípadne, že malo byť vydané v inej podobe, či za iných okolností.

3.3 Za nesprávny úradný postup možno hodnotiť len konanie Sociálnej poisťovne v súvislosti s rozhodnutiami z 13.12.2010, 12.12.2012, 20.05.2015, 25.05.2018, v ktorých Sociálna poisťovňa prekročila svoju právomoc a inak správne a presne určenú sumu starobného dôchodku v rozhodnutí z 25.05.2018 krátila bez opory vo všeobecne záväzných právnych predpisoch na území Slovenskej republiky. Tento akt Sociálnej poisťovne, aj keď sa prejavil v rozhodnutiach, nie je právnym aktom, ale paaktom, čo je možné hodnotiť v zmysle § 9 zákona č. 514/2003 Z. z. ako iný nezákonný zásah do práv právom chránených záujmov fyzických osôb. Na uvedenú skutkovú okolnosť poukazoval žalobca na súdnom pojednávaní, ale súd prvej inštancie odmietol rozhodovať vo veci jeho žaloby o náhrade majetkovej škody a odmietol argumentáciu žalobcu, v ktorej poukazoval na § 193 a § 194 C. s. p. Za nesprávny úradný postup je možné považovať aj konanie Sociálnej poisťovne, ktorá dňa 12.08.2011 podala proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 26Sd/47/2011 z 23.06.2011 odvolanie, teda využila svoje procesné právo, hoci bez akejkoľvek existencie dôvodov vyplývajúcich jej z hmotného práva, čo možno považovať za zneužitie procesného práva.

3.4 Súd prvej inštancie sa rozhodol posudzovať nárok žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy podľa ustanovení zákona č. 514/2003 Z. z. v znení účinnom do 31.12.2008, aj to len za obdobie od 20.06.2006 do 15.11.2011; prečo tak postupoval, nie je v napadnutom rozsudku odôvodnené. Hoci súd prvej inštancie vo všeobecnosti správne uviedol okolnosti rozhodujúce pre vznik výšky náhrady nemajetkovej ujmy, nesprávne posúdil špecifické okolnosti daného prípadu a nezohľadnil náležite závažné negatívne následky nezákonného postupu a rozhodnutí Sociálnej poisťovne na osobu žalobcu, ktorá vydávaním celého radu rozhodnutí za viac ako 14 rokov nepriznala žalobcovi starobný dôchodok v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi a naďalej porušuje zákon a zneužíva právo pri rozhodovaní o jeho priznaní. Podmienky na priznanie starobného dôchodku splnil žalobca už 20.11.2003 a na priznanie a jeho výplatu 07.06.2005. Sociálna poisťovňa rozhodnutiami o nepriznaní starobného dôchodku poslala žalobcu na nútené práce, keďže od 20.06.2006 až do 27.12.2010 mu neposkytla na živobytie žiadne finančné prostriedky, ktorých poskytnutie žalobca legitímne očakával, keďže nárok na starobný dôchodok patrí do ústavy a medzinárodnými zmluvami garantovaného práva na primerané hmotné zabezpečenie v starobe. Závažnosť ujmy, ktorá žalobcovi vznikla priznaním neprimerane nízkej náhrady nemajetkovej ujmy súd prvej inštancie bagatelizoval. Rozsudkom Okresného súdu Zvolen určenú výšku náhrady nemajetkovej ujmy považuje žalobca za vrcholne nespravodlivú, neprimeranú vzhľadom na špecifické okolnosti daného prípadu, najmä na vážne a dlhotrvajúce negatívne dôsledky nezákonného postupu a rozhodnutí orgánu verejnej moci na osobu žalobcu a jeho život. Napadnutým rozsudkom určená výška náhrady nemajetkovej ujmy nie je dostatočnou satisfakciou za vzniknutú ujmu. Určenie náhrady nemajetkovej ujmy sumou 2,- € na deň je nepriamou výzvou pre Sociálnu poisťovňu na porušovanie práv subjektov práva na primerané zabezpečenie v starobe garantované v článku 39 ods. 1, 3 v spojení s článkom 51 ods. 1 Ústavy SR. K vyjadreniu zástupcu Sociálnej poisťovne na pojednávaní pred súdom prvej inštancie, že žaloba má byť zamietnutá z dôvodu doposiaľ nevydaného právoplatného rozhodnutia o priznaní starobného dôchodku žalobcovi žalobca reagoval, že konanie Sociálnej poisťovne odporuje dobrým mravom a takéto konanie pracovníkov Sociálnej poisťovne napĺňa aj skutkovú podstatu trestného činu zneužívania právomoci verejného činiteľa, čo je okolnosť, za ktorej došlo k vzniknutej škode na strane žalobcu. Súd prvej inštancie sa však týmto dôkazom pri určení sumy náhrady za nemajetkovú ujmu bez akéhokoľvek odôvodnenia v rozsudku nezaoberal ani ho neuviedol.

3.5 Žalobca považuje za zmatečný samotný výpočet priznanej sumy náhrady nemajetkovej ujmy uvedený v bode 64 odôvodnenia napadnutého rozsudku. Pri výpočte náhrady nemajetkovej ujmy použil súd prvej inštancie nesprávne úvahy a vychádzal z okolností, ktoré pre určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy nemajú žiadnu relevanciu. Pre odôvodnenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy použil okresný súd sumu starobného dôchodku 85,92 € určenú nezákonne Sociálnou poisťovňou ku dňu 07.06.2005 a sumu 124,30 € ku dňu 01.01.2011, hoci mu muselo byť známe, že rozhodnutie Sociálnej poisťovne z 13.12.2010, v ktorom boli tieto sumy uvedené, bolo ako nezákonné zrušené. Na pojednávaní oznámil konajúcemu súdu, že nezákonne boli krátené dôchodky vypočítané v rozhodnutiach Sociálnej poisťovne z 12.12.2012, 20.05.2018, 25.05.2018 a že suma starobného dôchodku v rozhodnutí z 25.05.2018 bola stanovená správne a nie je sporná. Sporné bolo len krátenie tejto sumy v zmysle článku 33 ods. 2 Dohovoru. Pri určení výšky primeraného zadosťučinenia v peniazoch sú stanovené najmä dve kritériá, z ktorých musí súd vychádzať a to sú závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy a okolnosti, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby došlo. Závažnosť nemajetkovej ujmy na strane žalobcu spočíva v tom, že mu nebol k termínu, ku ktorému to legitímne podľa zákona očakával, priznaný starobný dôchodok, následne mu bol Sociálnou poisťovňou priznávaný starobný dôchodok v nesprávnej výške a Sociálna poisťovňa v tomto nezákonnom konaní naďalej pokračuje. Žalobca sa teda musí opakovane aj súdnou cestou brániť a domáhať svojich práv proti nezákonnostiam zo

strany Sociálnej poisťovne ako orgánu verejnej moci. Žalobca označuje konanie Sociálnej poisťovne za úmyselné, keďže právny stav, postup a podmienky rozhodovania o priznaní starobného dôchodku sú v príslušných vnútroštátnych zákonoch jednoznačne upravené, napriek tomu sa musí žalobca so Sociálnou poisťovňou súdiť už viac ako 14 rokov o správnu interpretáciu a aplikáciu týchto právnych noriem a o priznanie starobného dôchodku od termínu a v sume podľa platného práva, čo ho stojí značné úsilie, množstvo času, energie, spôsobuje mu to zdravotné ťažkosti, značnú psychickú ujmu a nervozitu, ktoré negatívne dôsledky sa zákonne prenášajú a ovplyvňujú aj osoby blízke žalobcovi. Žalobca sa v dôsledku opakovanej nevyhnutnosti bránenia svojich práv proti nezákonnostiam zo strany Sociálnej poisťovne nemá čas venovať rodine, priateľom, spoločenským aktivitám a všeobecne príjemnejším a z ľudského hľadiska dôležitejším veciam, pričom jeho stav a psychické rozpoloženie sa dá nazvať ako zúfalstvo zo zjavnej nemožnosti domôcť sa svojich práv v rámci zákonného procesu. Súd mal prihliadať nielen na ochudobnenie rodiny žalobcu o spoločenský život, ale aj na citovú ujmu spočívajúcu v neprijemných pocitoch, smútku, sklamaní, šoku z flagrantnej nezákonnosti konania a rozhodovania orgánu štátu. Vzniknutá nemajetková ujma žalobcu spôsobená nezákonnosťami zo strany Sociálnej poisťovne nebola doteraz ani čiastočne zo strany Sociálnej poisťovne kompenzovaná, čo je tiež potrebné náležite zohľadniť pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy súdom. Ide o okolnosti priťažujúce Sociálnej poisťovni ako porušiteľovi práva, čo je dôvodom, aby súd bral do úvahy možnosť zvýšenia náhrady nemajetkovej ujmy. Súdom priznaná výška náhrady nemajetkovej ujmy tieto okolnosti nezohľadňuje. Ochranu porušených práv fyzických a právnických osôb pritom majú zabezpečiť predovšetkým všeobecné súdy.

4. Odvolanie proti čiastočnému rozsudku súdu prvej inštancie v rozsahu výrokov I. a II. podala aj žalovaná s odôvodnením, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (odvolacie dôvody podľa § 365 ods. 1 písm. f/ a h/ Civilného sporového poriadku).

4.1 Súd pri posúdení nárokov žalobcu na náhradu škody správne prihliadol iba na rozhodnutia Sociálnej poisťovne vydané pred dátumom 15.11.2011, kedy žalobca doplnil žiadosť o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody podľa § 15 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. Sociálna poisťovňa v konaní o starobnom dôchodku žalobcu vydala rozhodnutia dňa 26.07.2006, 05.01.2007, 23.08.2007, 23.11.2007, 25.01.2008, 10.02.2008 a 13.12.2010, pričom žiadne z týchto rozhodnutí nenadobudlo právoplatnosť, nakoľko všetky boli zrušené v rámci konania o riadnom opravnom prostriedku. Žalovaná preto súhlasí so záverom súdu prvej inštancie, že v tomto prípade nie je možné rozhodovať o nároku na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím z dôvodu, že žiadne z rozhodnutí vydaných žalovanou nespĺňa podmienky uvedené v § 6 zákona č. 514/2003 Z. z.

4.2 K nesprávnym skutkovým zisteniam dospel súd prvej inštancie pri posudzovaní existencie nesprávneho úradného postupu Sociálnej poisťovne, ako to uvádza v bode 60 svojho odôvodnenia. Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozsudku sp. zn. 9So/116/2009 z 30.06.2010 sa vyjadroval iba ku konaniu, ktoré viedlo k vydaniu rozhodnutí Sociálnej poisťovne o starobnom dôchodku žalobcu z 25.01.2008 a 10.02.2009, ktoré nikdy nenadobudli právoplatnosť a nekonštatoval splnenie podmienok určujúcich nesprávny úradný postup podľa § 9 zákona č. 514/2003 Z. z. Súd prvej inštancie mal skúmať podmienky potrebné pre naplnenie nesprávneho úradného postupu vyžadované zákonom č. 514/2003 Z. z., čo nevykonal. Odôvodnenie existencie nesprávneho úradného postupu iba s poukazom na odôvodnenie rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 9So/116/2009 je nepostačujúce.

4.3 Súd prvej inštancie v bode 59 odôvodnenia všeobecne opísal charakteristiku nesprávneho úradného postupu, avšak opomenul zásadnú zákonnú podmienku, bez splnenia ktorej nemôže dôjsť k jeho vzniku. Nesprávny úradný postup totiž zahŕňa iba také konanie, ktoré nie je rozhodovacou činnosťou, teda jeho výsledkom nie je rozhodnutie. Konanie žalovanej, ktoré smerovalo k vydaniu rozhodnutia a v ňom sa aj prejavilo, nie je možné posudzovať ako nesprávny úradný postup, ale iba ako nezákonné rozhodnutie, čo vyplýva aj z rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Cdo/250/2010 z 3. októbra 2011, podľa ktorého nesprávny úradný postup je postup, ktorý s rozhodovacou činnosťou nesúvisí. Za nesprávny úradný postup teda nie je možné považovať pochybenia a nedostatky spočívajúce v tom, že žalovaná pred vydaním rozhodnutia nesprávne vyhodnotila podmienky jeho vydania. Žalovaná sa nedopustila žiadneho nesprávneho úradného postupu v intenciách § 9 zákona č. 514/2003 Z. z. Bez existencie nesprávneho úradného postupu strácajú opodstatnenie aj ďalšie úvahy a závery súdu prvej inštancie týkajúce sa existencie príčinnej súvislosti medzi konaním žalovanej a žalobcom požadovanou škodou, či odôvodnenie výšky priznanej náhrady škody.

4.4 Žalovaná navrhuje rozsudok súdu prvej inštancie v rozsahu výrokov č. I. a II. zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

5. Vyjadrenie k odvolaniu bolo podané len žalovanou, v ktorom duplikuje, že žiadne z rozhodnutí o starobnom dôchodku žalobcu vydané Sociálnou poisťovňou v období od 26.07.2006 do 13.12.2010 nenadobudlo právoplatnosť a všetky boli zrušené v rámci konania o riadnom opravnom prostriedku a preto z dôvodu absencie právoplatnosti nie je možné uvedené rozhodnutia žalovanej považovať za nezákonné v súlade s § 6 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. K tvrdeniu žalobcu, že v súlade s ustanovením § 6 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z. z. existencia právoplatnosti rozhodnutia nie je vyžadovaná pri tých rozhodnutiach, ktoré sú vykonateľné bez ohľadu na ich právoplatnosť uviedla, že právoplatnosť a vykonateľnosť rozhodnutí Sociálnej poisťovne je upravená v § 213 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení, podľa ktorého sa za právoplatné rozhodnutie považuje doručené rozhodnutie, proti ktorému nie je možné podať odvolanie. Vykonateľné je každé rozhodnutie po uplynutí lehoty na plnenie a ak nie je uložená povinnosť na plnenie, rozhodnutie je vykonateľné, len čo nadobudne právoplatnosť. Rozhodnutia Sociálnej poisťovne týkajúce sa starobného dôchodku žalobcu neboli vykonateľné. K prekročeniu právomoci žalovanou pri vydávaní rozhodnutí o starobnom dôchodku podľa žalobcu malo dochádzať tým, že žalovaná výšku starobného dôchodku krátila v súlade s článkom 33 ods. 2 Dohovoru o invalidných, starobných a pozostalostných dávkach, k čomu žalovaná uvádza, že jej právo na krátenie výšky dôchodkových dávok prináleží.

5.1 Žalovaná je toho názoru, že žalobca je oprávnený v rámci odvolacieho konania proti rozsudku súdu prvej inštancie poukazovať iba na také pochybenia súdu, ktoré súvisia s meritom veci. Nemožnosť krátenia dôchodkovej dávky nebola predmetom konania. Táto časť nároku bola súdom prvej inštancie vylúčená na samostatné konanie. Prípustnosť krátenia starobného dôchodku žalobcu bude súd prvej inštancie posudzovať v samostatnom konaní po skončení konania vedeného na Krajskom súde v Banskej Bystrici pod sp. zn. 26Sa/2/2019. Mimo rámca merita veci sú tiež tvrdenia žalobcu, kde spochybňuje viazanosť súdu prvej inštancie rozhodnutím súdu druhej inštancie a záväznosť judikátov uverejnených v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky, kde znovu poukazuje iba na nesprávnosť určenia sumy jeho starobného dôchodku, aj keď konanie o tomto nároku bolo vylúčené na samostatné konanie.

5.2 Žalovaná popiera, že by prekročila svoje právomoci pri krátení dôchodkovej dávky podľa Dohovoru a nesúhlasí s názorom žalobcu, že sa krátením dopustila nesprávneho úradného postupu.

5.3 Nárok na náhradu nemajetkovej ujmy môže žalobcovi vzniknúť iba v prípade existencie nezákonného rozhodnutia alebo nesprávneho úradného postupu a tieto podmienky splnené nie sú. Žalobcom požadovanú sumu náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 140 000,- € považuje žalovaná za absolútne neprimeranú. Žalobcom opakovane uvádzané dôvody vzniku jeho nároku na nemajetkovú ujmu nepovažuje žalovaná za objektívne preukázané, ale prevažne subjektívne pociťované žalobcom. Odvolanie žalobcu je podľa názoru žalovanej nedôvodné.

6. O odvolaní rozhoduje krajský súd, ak tento zákon neustanovuje inak (§ 34 C. s. p.).

7. Postup odvolacieho súdu pri prejednaní odvolania závisí od dispozičných oprávnení strán sporu, ktoré svojím odvolaním vymedzujú rozsah prieskumu odvolacieho súdu vo vzťahu k rozhodnutiu súdu prvej inštancie. Odvolanie v prejednávanej veci podali obe strany sporu. Žalobca nie je spokojný s rozhodnutím súdu prvej inštancie z dôvodu, že žalobe v časti týkajúcej sa troch nárokov súd prvej inštancie v plnom rozsahu nevyhovel. Žalovaná popiera existenciu dôvodov na vyhovenie žalobe čo i len v časti. Žiadna zo strán sporu nenapáda svojím odvolaním rozsudok súdu prvej inštancie v IV. výroku, ktorým bol jeden z nárokov uplatnený žalobou z 01.10.2013 vylúčený na samostatné konanie. Podľa § 379 C. s. p. je odvolací súd viazaný rozsahom odvolania, okrem zákonom ustanovených prípadov a podľa § 380 ods. 1 C. s. p. je viazaný aj odvolacími dôvodmi. Mimo stranami sporu uplatnených odvolacích dôvodov prihliada iba na vady týkajúce sa procesných podmienok, ktoré vady odvolací súd v tomto konaní nevzhladol. Obe sporové strany uplatňujú rovnaký odvolací dôvod, nesprávne skutkové zistenia súdu prvej inštancie na základe vykonaných dôkazov a nesprávne právne posúdenie veci podľa § 365 ods. 1 písm. f) a h) Civilného sporového poriadku. Rozsah skutkových zistení považoval odvolací súd za postačujúci aj pre svoje vlastné rozhodnutie, z tohto dôvodu na prejednanie odvolaní nenariadil odvolacie pojednávanie podľa § 385 ods. 1 C. s. p. a vo veci rozhodol rešpektujúc skutkový stav zistený súdom prvej inštancie (§ 383 C. s. p.). Po prejednaní veci bez nariadenia odvolacieho pojednávania z hľadiska odvolacích dôvodov uplatnených stranami sporu dospel odvolací súd k názoru, že odvolanie žalobcu dôvodné nie je, žalovaná oprávnene vytyka súdu prvej inštancie nesprávne právne posúdenie veci a na základe toho rozsudok súdu prvej inštancie v I. a II. výroku, ktorými bolo žalobe čiastočne vyhovie podľa § 388 C. s. p. zmenil a žalobu aj v tejto časti zamietol a čiastočný rozsudok v III. výroku,

ktorým súd prvej inštancie žalobu v prevyšujúcej časti zamietol ako vecne správny podľa § 387 ods. 1, 2 C. s. p. potvrdil.

8. Skutkový stav ustálený prvoinštančným súdom je možné zhrnúť tak, že žalobca dňa 20.06.2006 podal Sociálnej poisťovni, pobočka Zvolen žiadosť o priznanie starobného dôchodku späťne od 07.06.2005 a Sociálna poisťovňa, ústredie rozhodnutím z 26.07.2006 č. XXX XXX XXXX žiadosť žalobcu zamietla s odôvodnením, že nedovŕšil dôchodkový vek 62 rokov majúci za to, že nie je možné zohľadniť prácu žalobcu v prvej kategórii u policajného zboru. Rozhodnutím z 5. januára 2007 zrušila Sociálna poisťovňa svoje predchádzajúce rozhodnutie, ale opätovne zamietla žiadosť žalobcu o priznanie starobného dôchodku, ale z iného dôvodu. Žalobca sa proti rozhodnutiam Sociálnej poisťovne bránil aj v súdnom konaní, preto Sociálna poisťovňa revidovala svoje rozhodnutia, ich zákonnosť a obsah preskúmaval Krajský súd v Banskej Bystrici a v odvolacom konaní Najvyšší súd Slovenskej republiky pod sp. zn. 9So/116/2009. Keďže žalobca nebol zabezpečený dôchodkovými dávkami, hľadal si zamestnanie a v období od 19.09.2007 do 31.03.2011 bol žalobca zamestnaný v pozícii strážnika u SBS Z... B.. A.. X.. Q.. B., s. r. o., C. C., kde pracoval v 12 hodinových denných aj nočných zmenách v nepretržitej prevádzke. Dňa 21.01.2011 bol žalobca pre ischemickú chorobu srdca operovaný v Ústave srdcovocievnych chorôb v Banskej Bystrici a pracovný pomer u zamestnávateľa SBS Z... B.. A.. X.. Q.. B., s. r. o., C. C. ukončil dňa 31.03.2011 pre svoj zlý zdravotný stav. Aby mohol žalobca vykonávať funkciu strážnika v bezpečnostnej službe, musel absolvovať odbornú prípravu pracovníka SBS, za ktorú subjektu Z. S. - A., súkromná bezpečnostná služba S. zaplatil dňa 13. augusta 2008 sumu 132,78 €. Rozhodnutia Sociálnej poisťovne vo veci nároku žalobcu na starobný dôchodok preskúmaval Krajský súd v Banskej Bystrici v konaní sp. zn. 21Sd/153/2007, kde rozsudkom č. k. 21Sd/153/2007-59 z 8. apríla 2009 ako prvostupňový súd potvrdil rozhodnutia Sociálnej poisťovne č. XXX XXX XXXX X z 25. januára 2008 v spojení s rozhodnutím č. XXX XXX XXXX 0 z 10. februára 2009 a podľa § 250j ods. 2 písm. a) zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej aj „O. s. p.“) zrušil rozhodnutia vydané 5. januára 2007, 23. augusta 2007, 23. novembra 2007 a 25. januára 2008, všetky pod č. XXX XXX XXXX. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací rozsudkom z 30. júna 2010 sp. zn. 9So/116/2009, právoplatným a vykonateľným 3. augusta 2010 zmenil rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici z 8. apríla 2009 č. k. 21Sd/153/2007-59 v napadnutej časti odvolaním žalobcu tak, že rozhodnutia Sociálnej poisťovne č. XXX XXX XXXX z 25. januára 2008 a 10. februára 2009 o zamietnutí žiadosti žalobcu o starobný dôchodok zrušil a vec vrátil Sociálnej poisťovni, ústrediu na ďalšie konanie podľa dôvodov rozhodnutia aplikujúc ustanovenia § 250i ods. 2 v spojení s § 250ja ods. 3 O. s. p. Najvyšší súd v tomto rozhodnutí za nesprávny vyhodnotil názor žalovanej Sociálnej poisťovne, že obdobie výkonu služby žalobcu v policajnom zbore nie je možné považovať za obdobie dôchodkového poistenia podľa § 255 ods. 5 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení a uložil Sociálnej poisťovni posúdiť nárok žalobcu na starobný dôchodok z prvej pracovnej kategórie ku dňu 7. júna 2005, pričom ako dobu dôchodkového poistenia (zabezpečenia) zohľadniť aj dobu trvania služobného pomeru policajta v prvej kategórii funkcií a znovu rozhodnúť o žiadosti žalobcu o starobný dôchodok v súlade s § 274 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. v spojení s príslušnými ustanoveniami zákona č. 100/1988 o sociálnom zabezpečení. Do rozhodnutia súdu prvej inštancie napadnutým čiastočným rozsudkom z 23.07.2020 v tomto konaní nebolo právoplatne rozhodnuté o nároku žalobcu na starobný dôchodok v konkrétnej výške, na Krajskom súde v Banskej Bystrici stále prebieha konanie pod sp. zn. 26Sa/2/2019, kde sa preskúmava na návrh žalobcu A. B. zákonnosť postupu a rozhodnutia žalovaného Generálneho riaditeľa Sociálnej poisťovne, so sídlom v C. č. XXX XXX XXXX X zo 16. novembra 2018. Žalobca dňa 21.09.2011 adresoval Ministerstvu práce, sociálnych vecí a rodiny, Špitálska 6, Bratislava žiadosť o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím a nesprávnym úradným postupom podľa zákona č. 514/2003 Z. z., v ktorom popísal genézu rozhodovania Sociálnej poisťovne o jeho žiadosti o priznanie starobného dôchodku, odôvodňoval žiadaný nárok na náhradu nemajetkovej ujmy vzniknutej mu za obdobie od 20.06.2006 do 31.03.2011 v sume 95 890,40 €, požadoval uhradenie skutočnej škody ku dňu 07.09.2011 vrátane úrokov z omeškania vo výške 42 222,50 € + 8 122,50 €, tvrdil, že mu vznikla škoda na zdraví, ktorú si sám ohodnotil na 5 000,- €, za to, že nemohol využiť dovolenku na rekreáciu alebo kúpeľný pobyt požadoval zaplatiť 600,- €, za vynaložené náklady spojené s platnosťou preukazu odbornej spôsobilosti pre výkon strážnej služby žiadal vyplatiť 150,- € a náklady na uplatnenie svojich práv v konaniach o starobný dôchodok vyčíslil sumou 40,- €, spolu škodu 143 902,90 €. Žiadosť o predbežné prerokovanie nároku doplnil žalobca dňa 15.11.2011, túto adresoval už Sociálnej poisťovni, ústredie, Bratislava, v ktorej zvýšil nárok na náhradu nemajetkovej ujmy za obdobie od 20.06.2006 do 15.11.2011 na 108 164,38 €, vyčíslil dlžnú sumu dôchodku, zopakoval, že požaduje aj náhradu škody na zdraví vo výške 5 000,- €, čiastku 600,- € za nemožnosť čerpať dovolenku na rekreáciu, sumu 150,-

€ za náklady na absolvovanie odbornej prípravy pracovníka SBS, zvýšil aj hodnotu nákladov, ktoré mu pri uplatňovaní nárokov vznikli na 129,83 € tak, že celková požadovaná náhrada škody už činí 157 512,44 €. Sociálna poisťovňa rozhodnutím z 29.11.2011 sp. zn. 52313-4/2011-BA oznámila žalobcovi, že jeho žiadosti o náhradu škody vo výške 157 521,44 €, ktorá mu mala byť spôsobená nesprávnym úradným postupom Sociálnej poisťovne podľa zákona č. 514/2003 Z. z. doručenej Sociálnej poisťovni dňa 05.10.2011 prostredníctvom Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR a doplnenej podaním zo dňa 15.11.2011 doručeným Sociálnej poisťovni dňa 21.11.2011 nevyhovuje. Žalobu o náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím a nesprávnym úradným postupom orgánu verejnej správy podal žalobca na Okresný súd Zvolen dňa 01.10.2013. Žiadne z týchto skutkových zistení žalobca ani žalovaná v odvolaní nespochybujú.

9. Zákon č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov nadobudol účinnosť 01.07.2004 a bol viackrát novelizovaný. Žalobu o náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím a nesprávnym úradným postupom orgánu verejnej moci podal žalobca na Okresný súd Zvolen 01.10.2013, kedy bol účinný zákon č. 514/2003 Z. z. v znení zákona č. 412/2012 Z. z. Zákon č. 514/2003 Z. z. v každej etape svojej účinnosti vyžadoval v § 15 ods. 1 vopred prerokovať nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím, nezákonným zatknutím, zadržaním alebo iným pozbavením osobnej slobody, rozhodnutím o treste, o ochrannom opatrení alebo rozhodnutím o väzbe, ako aj nárok na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom na základe písomnej žiadosti poškodeného o predbežné prerokovanie nároku (ďalej len "žiadosť") s príslušným orgánom podľa § 4 a 11. Okresný súd zistil, že žiadosť o predbežné prerokovanie nároku adresovaná pôvodne Ministerstvu práce, sociálnych vecí a rodiny SR, ktoré postúpilo túto žiadosť Sociálnej poisťovni, so sídlom v Bratislave a doplnenie žiadosti o predbežné prerokovanie nároku sa dostalo do sféry orgánu príslušného na jeho prejednanie, avšak sa táto žiadosť týka iba obdobia od prvého rozhodnutia o žiadosti žalobcu na priznanie nároku na starobný dôchodok, čo bol dátum 26.07.2006 do dňa podania doplnenia žiadosti o predbežné prerokovanie nároku 15.11.2011. Správne súd prvej inštancie ustálil, že predmetom súdneho konania môžu byť len tie nároky, ktoré žalobca učinil predmetom prerokovania v žiadosti podľa § 15 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. z dôvodu, že predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody je obligatórnou hmotnoprávnou podmienkou pre uplatnenie nároku na súde. Vyplýva to z ustanovenia § 16 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z. z., podľa ktorého „ak príslušný orgán neuspokojí nárok na náhradu škody alebo uspokojí iba jeho časť do šiestich mesiacov odo dňa prijatia žiadosti alebo ak príslušný orgán písomne oznámi poškodenému, že neuspokojí jeho nárok na náhradu škody, môže sa poškodený domáhať uspokojenia nároku alebo jeho neuspokojenej časti na súde. Pri uplatnení nároku na súde môže poškodený požadovať úhradu len v rozsahu nároku, ktorý bol predbežne prerokovaný, a z titulu, ktorý bol predbežne prerokovaný. Ak súd rozhodnutím o náhrade škody prizná poškodenému aj úrok z omeškania, lehota omeškania začína príslušnému orgánu plynúť najskôr dňom oznámenia, že neuspokojí nárok na náhradu škody, alebo uplynutím šesťmesačnej lehoty na predbežné prerokovanie nároku, ak súd neurčí začiatok jej plynutia neskôr“.

9.1 Žalobca sa teda môže úspešne domáhať tvrdeného nároku alebo jeho neuspokojenej časti na súde len v prípade, ak príslušný orgán neuspokojí jeho nárok na náhradu škody alebo jej časť do 6 mesiacov odo dňa prijatia žiadosti poškodeného o predbežné prerokovanie nároku. Obsah žiadosti o predbežné prerokovanie nároku je limitujúcim kritériom pre rozhodovanie o nároku na náhradu škody na súde.

10. Súd prvej inštancie vychádzal z názoru, že ku dňu 15.11.2011 nebolo vydané žiadne právoplatné rozhodnutie Sociálnej poisťovne, ktoré by bolo zrušené alebo zmenené pre nezákonnosť príslušným orgánom, z tohto dôvodu nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím žalobcovi nevznikol. V § 6 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. je ustanovené, že právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím možno uplatniť len vtedy, ak právoplatné rozhodnutie, ktorým bola škoda spôsobená, bolo zrušené alebo zmenené pre nezákonnosť príslušným orgánom. Rovnaký názor v konaní prezentovala aj žalovaná, naproti tomu žalobca tvrdil, že právo na náhradu škody spôsobenej mu nezákonným rozhodnutím vyplýva z § 6 ods. 3 a ods. 4 zákona č. 514/2003 Z. z. z dôvodu, že rozhodnutia Sociálnej poisťovne boli/sú vykonateľné bez ohľadu na právoplatnosť, na tieto rozhodnutia sa nevzťahujú predpisy o správnom konaní a Sociálna poisťovňa pri rozhodovaní o jeho nároku na starobný dôchodok prekročila jej zákonom zverené právomoci.

11. Konanie vo veciach sociálneho poistenia v zákone č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení ku dňu 31.12.2011 (aplikácia ktorého prichádza do úvahy vzhľadom na žiadosť o predbežné prerokovanie

nároku z 15.11.2011) upravuje v § 172 tak, že na konanie vo veciach sociálneho poistenia sa nevzťahuje všeobecný predpis o správnom konaní a pod pojmom konanie vo veciach sociálneho poistenia je potrebné rozumieť konanie o dávkových veciach sociálneho poistenia, aj iné konania (nedávkové konanie). Rozhodovanie o nároku na starobný dôchodok patrí medzi dávkové konanie. Dôchodkové dávky opravoval zákon o sociálnom poistení k 31.12.2011 v § 60 a nasledujúce a v rámci toho aj podmienky nároku na starobný dôchodok v § 65 a nasledujúce. Ktoré organizačné zložky Sociálnej poisťovne vydávajú rozhodnutia a v akých veciach upravoval zákon č. 461/2003 Z. z. v § 210. Právoplatnosť a vykonateľnosť rozhodnutí organizačných zložiek Sociálnej poisťovne tak, ako na to poukázala žalovaná vo vyjadrení k odvolaniu žalobcu upravoval § 213 zákona o sociálnom poistení v znení, že doručené rozhodnutie, proti ktorému sa nemožno odvolať alebo proti ktorému nemožno podať opravný prostriedok, je právoplatné. Rozhodnutie je vykonateľné, len čo uplynie lehota na plnenie. Ak v rozhodnutí nie je uložená povinnosť na plnenie, rozhodnutie je vykonateľné len čo nadobudne právoplatnosť.

12. Rozhodnutia Sociálnej poisťovne, na ktoré sa v rozsudku o veci samej odvolával súd prvej inštancie citujúc z rozhodnutia odvolacieho Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 9So/116/2019 (rozhodnutie Sociálnej poisťovne, ústredie č. XXX XXX XXXX z 25.01.2008 a 10.02.2009, ktorými bola zamietnutá žiadosť žalobcu o starobný dôchodok ku dňu 07.06.2005) nenadobudli právoplatnosť a vykonateľnosť z dôvodu, že proti nim bol prípustný opravný prostriedok. Vyplýva to priamo z poučení Sociálnej poisťovne, ústredie na rozhodnutiach z 25.01.2008 a 10.02.2009, ktoré sú súčasťou pripojeného spisu Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 21Sd/153/2007 v znení: „Proti tomuto rozhodnutiu môžete podať návrh na jeho preskúmanie súdom a to dvojmo, písomne alebo ústne do zápisnice v lehote 30 dní od doručenia rozhodnutia; návrh treba podať príslušnému krajskému súdu alebo Sociálnej poisťovni, ústredie v Bratislave. Opravný prostriedok proti tomuto rozhodnutiu nemá odkladný účinok. K návrhu na preskúmanie rozhodnutia súdom odporúčame priložiť aj kópiu tohto rozhodnutia.“ Sám najvyšší súd v rozsudku sp. zn. 9So/116/2009 z 30. júna 2010 uviedol, že rozhodnutia žalovanej Sociálnej poisťovne, ústredie z 25. januára 2008 a 10. februára 2009 o zamietnutí žiadosti na starobný dôchodok zrušil a vec jej vrátil na ďalšie konanie v súlade s § 250l ods. 2 v spojení s § 250ja ods. 3 O. s. p. Ustanovenie § 250l O. s. p. spadalo do piatej časti O. s. p. s názvom Správne súdnictvo, tretej hlavy označenej ako Rozhodovanie o opravných prostriedkoch proti rozhodnutiam správnych orgánov a podľa textu § 250l ods. 1 O. s. p. „podľa ustanovení tejto (tretej) hlavy sa postupuje v prípadoch, v ktorých zákon zveruje súdom rozhodovanie o opravných prostriedkoch proti neprávoplatným rozhodnutiam správnych orgánov“. Z uvedeného vyplýva, že názor súdu prvej inštancie, že žalobcovi nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím nevznikol z dôvodu, že podľa § 6 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. je možné nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím uplatniť iba vtedy, ak právoplatné rozhodnutie, ktorým bola škoda spôsobená, bolo zrušené alebo zmenené pre nezákonnosť príslušným orgánom je správny. Záver, že Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací rozhodoval podľa § 250l Občianskeho súdneho poriadku o neprávoplatných rozhodnutiach Sociálnej poisťovne potvrdzuje aj rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7So/82/2015 z 26.05.2016, či rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1So/69/2014 z 29.09.2015 a iné.

13. Zostávalo posúdiť, či sa na rozhodnutia žalovanej z 25.01.2008 a 10.02.2009, ktoré boli zrušené rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 9So/116/2009 z 30.06.2010 vzťahuje výnimka podľa § 6 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z. z., v zmysle ktorej, „ak bola škoda spôsobená nezákonným rozhodnutím, ktoré je vykonateľné bez ohľadu na právoplatnosť, možno nárok na náhradu škody uplatniť aj vtedy, ak nezákonné rozhodnutie bolo zrušené alebo zmenené na základe riadneho opravného prostriedku. Ak bolo vykonateľné rozhodnutie vydané v konaní, na ktoré sa nevzťahujú predpisy o správnom konaní, možno nárok uplatniť aj vtedy, ak bolo zrušené pre nezákonnosť príslušným orgánom“. Pre účely rozhodnutia o odvolaní strán sporu proti čiastočnému rozsudku Okresného súdu Zvolen v tomto konaní nebolo potrebné sa zaoberať tým, či Sociálna poisťovňa pri rozhodovaní o nároku žalobcu na starobný dôchodok prekročila svoju právomoc v zmysle § 6 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z. z. z dôvodu, že (podľa žalobcu) neoprávnené krátenie jeho dôchodku podľa Dohovoru o invalidných, starobných a pozostalostných dávkach sa vzťahuje k nároku, ktorý okresný súd výrokom IV. čiastočného rozsudku vylúčil na samostatné konanie.

14. Vykonateľnosť rozhodnutí Sociálnej poisťovne podľa § 213 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z. je upravená tak, že rozhodnutie je vykonateľné, len čo uplynie lehota na plnenie. Ak v rozhodnutí nie je uložená povinnosť na plnenie, rozhodnutie je vykonateľné, len čo nadobudne právoplatnosť.

14.1 Právna teória aj prax priznáva aj rozhodnutiu, ktoré ešte formálne nenadobudlo právoplatnosť, spôsobilosť vyvolať ním predvídané právne účinky. Vo vzťahu k rozhodnutiam Sociálnej poisťovne o zamietnutí žiadosti žalobcu na priznanie starobného dôchodku podľa názoru odvolacieho súdu neprichádza do úvahy nadobudnutie vykonateľnosti rozhodnutia pred jeho právoplatnosťou, ako to vyplýva z výslovnej úpravy v § 213 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z. v znení účinnom do 31.12.2012. Odvolací súd na základe týchto úvah uzatvára, že nárok na náhradu škody v dôsledku nezákonného rozhodnutia v zmysle § 6 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z. z. žalobcovi nevznikol, z dôvodu, že rozhodnutia Sociálnej poisťovne neboli vykonateľné bez ohľadu na právoplatnosť.

15. Nárok na náhradu nemajetkovej ujmy podľa § 17 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z. priznal súd prvej inštancie žalobcovi za nesprávny úradný postup Sociálnej poisťovne pri rozhodovaní o jeho žiadosti o priznanie nároku na starobný dôchodok rozhodnutiami z 25.01.2008 a 10.02.2008 (správne 10.02.2009 v zmysle rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 9So/116/2009) z dôvodu, že rozhodnutia vydávané Sociálnou poisťovňou v období od 26.07.2006 a následne ku dňu podania doplňujúcej žiadosti o predbežné prerokovanie nároku žalobcom k 15.11.2011 nenadobudli právoplatnosť. Nie je možné prisvedčiť žalobcovi, ktorý v odvolaní vytýka súdu prvej inštancie, že neuviedol v dôvodoch rozhodnutia, prečo aplikoval zákon č. 514/2003 Z. z. v znení do 31.12.2008, keď tento svoj postup zdôvodnil súd prvej inštancie v bode 61 na str. 29 rozsudku (s poukazom na ustanovenie § 27b ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z., nakoľko podľa názoru súdu prvej inštancie k nesprávnemu úradnému postupu došlo pred nadobudnutím účinnosti novely zákona č. 514/2003 Z. z. uskutočnenej zákonom č. 477/2008 Z. z.), aj v bode 64 na str. 31 rozsudku, že „v čase podania žiadosti o predbežné prerokovanie nároku, t. j. ku dňu 15.11.2011 bolo rozhodnuté Sociálnou poisťovňou rozhodnutím zo dňa 13.12.2010 č. XXX XXX XXXX 0 o žiadosti žalobcu, nie však s konečnou platnosťou o priznaní starobného dôchodku od 07.06.2005 v sume 85,97 € mesačne, ale toto rozhodnutie Sociálnej poisťovne bolo zrušené až po podaní žiadosti o predbežné prerokovanie nároku rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 26Sd/47/2011 v spojení s rozsudkom Najvyššieho súdu SR sp. zn. 9So/159/2011, ktoré nadobudli právoplatnosť 19.11.2012“. Toto vysvetlenie evokuje záver, že kým rozhodnutia Sociálnej poisťovne neboli súdom zrušené, nemal súd prvej inštancie preukázaný nesprávny úradný postup Sociálnej poisťovne v konaní o vydanie rozhodnutia z 13.12.2010.

16. Nesprávny úradný postup definoval zákon č. 514/2003 Z. z. až do účinnosti novely uskutočnenej zákonom č. 412/2012 Z. z. v § 9 ako porušenie povinnosti orgánu verejnej moci urobiť úkon alebo vydať rozhodnutie zákonom ustanovenej lehote, nečinnosť orgánu verejnej moci pri výkone verejnej moci, zbytočné prietahy v konaní alebo iný nezákonný zásah do práv právom chránených záujmov fyzických osôb a právnických osôb. Žalobca v žalobe netvrdí, že orgán verejnej správy - Sociálna poisťovňa porušila svoju povinnosť urobiť úkon alebo vydať rozhodnutie v zákonom ustanovenej lehote, nevytýka jej nečinnosť. Za nesprávny úradný postup Sociálnej poisťovne označil úmyselné porušenie povinností, keď opakovane nerešpektovala zákon ani príslušné rozsudky najvyššieho súdu (v čase podania žaloby na Okresný súd Zvolen dňa 01.10.2013 už boli vydané a doručené rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 9So/159/2011 a Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 26Sd/47/2011-25 z 23.06.2011 a vydané nové rozhodnutie Sociálnej poisťovne z 12.12.2012, ktorým Sociálna poisťovňa, ústredie priznala žalobcovi starobný dôchodok od 07.06.2005 v sume 121,82 €), týmto konaním podľa žalobcu Sociálna poisťovňa spôsobila zbytočné prietahy a nezákonne zasahovala do jeho základných práv a slobôd, keď podľa rozhodnutia Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 55/98 sú zákony o sociálnom zabezpečení/poistení integrálnou súčasťou ústavného práva na primerané zabezpečenie v starobe (nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 55/98 z 18. októbra 2001 sa netýka predmetu konania - sociálneho zabezpečenia - poznámka odvolacieho súdu). V odvolaní proti rozsudku súdu prvej inštancie žalobca opätovne upozorňuje na prietahy v rozhodovaní Sociálnej poisťovne o jeho nároku na starobný dôchodok tvrdiac, že Sociálna poisťovňa viac ako 14 rokov sťažuje svojim postupom, zneužívaním práva vydať zákonné perfektné rozhodnutie o priznaní starobného dôchodku žalobcovi. Žalobca neoznačil žiadne rozhodnutie Sociálnej poisťovne, ktoré by nebolo vydané v zákonnej či primeranej lehote, existenciu prietahov pri rozhodovaní o jeho nároku na starobný dôchodok dáva do súvisu s faktickým rozhodovaním Sociálnej poisťovne, ktorá vydávala rozhodnutia, s ktorými on nesúhlasil a v súdnych konaniach podávala Sociálna poisťovňa opravné prostriedky proti rozhodnutiam krajského súdu o prieskume jej rozhodnutí, čím vec dospela do štádia

odvolacieho konania na Najvyššom súde Slovenskej republiky a tento rozhodnutia krajského súdu, aj rozhodnutia Sociálnej poisťovne opakovane zrušoval, či menil.

17. Vychádzajúc z odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie v bode 60 súd prvej inštancie za nesprávny úradný postup Sociálnej poisťovne zasahujúci do právom chránených záujmov žalobcu teda považoval, že nezapočítala obdobie výkonu služby žalobcu ako policajta za obdobie dôchodkového poistenia a nepriznala žalobcovi nárok na starobný dôchodok od 07.06.2005 a to opakovane v rozhodnutiach vydávaných v období od 26.07.2006 do 15.11.2011, hoci Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozsudku sp. zn. 9So/116/2009 z 30.06.2010 dostatočne konkrétne inštruoval Sociálnu poisťovňu, akým spôsobom má konať a rozhodnúť o nároku žalobcu na starobný dôchodok.

18. Najvyšší súd Slovenskej republiky v uznesení z 23. júna 2020 sp. zn. 3Cdo/127/2018 uverejnenom v Zbierke stanovísk NS SR a rozhodnutí súdov SR pod publikačným číslom 2/2021 vyslovil názor, že „v spore o náhradu škody spôsobenej výkonom verejnej moci je civilný súd oprávnený prejudiciálne vyriešiť otázku, či v žalobe uvedený úradný postup orgánu verejnej moci je nesprávnym úradným postupom v zmysle § 9 ods. 1 veta prvá zákona č. 514/2003 Z. z.; prijatie zákona č. 412/2012 Z. z. na tomto pravidle nič nezmenilo“ a v odôvodnení vysvetlil rozdiel inštitútov: zodpovednosť štátu za nezákonné rozhodnutie orgánov verejnej moci na jednej a za nesprávny úradný postup na druhej strane tak, že súčasťou týchto rozdielov je tiež právna konštrukcia, pri existencii ktorej sa na záver o nezákonnosti rozhodnutia zásadne vyžaduje jeho zrušenie, zmena alebo iný výsledok s významovo totožnými účinkami, u nesprávnosti úradného postupu však z pomerne jednoduchého, avšak logického dôvodu, ktorým je to, že ide len o postup (nespočívajúci v rozhodnutí), na naplnení rovnakej ani podobnej podmienky trvať nejde. Najvyšší súd ďalej dôvodil, že v zodpovednostnom zákone je pomerne jednoznačné definíčné vymedzenie, že za nesprávny úradný postup sa považuje (bez ďalšieho ako pravidlo) aj porušenie povinnosti orgánu verejnej moci urobiť úkon alebo vydať rozhodnutie v zákonom stanovenej lehote, nečinnosť orgánu verejnej moci pri výkone verejnej moci, zbytočné prietahy v konaní alebo iný nezákonný zásah do práv, právom chránených záujmov fyzických osôb a právnických osôb.

19. Vysvetlením pojmu nesprávny úradný postup podľa zákona č. 514/2003 Z. z. sa zaoberá aj uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Cdo/2/2017 z 30. novembra 2017, na ktoré upozorňuje žalobca v odvolaní, v zmysle ktorého (a rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky citovaných v uznesení dovolacieho súdu), „Ak orgán štátu zisťuje podmienky a predpoklady pre vydanie rozhodnutia, za týmto účelom zhromažďuje podklady (dôkazy), hodnotí zistené skutočnosti, tieto právne posudzuje, ide o činnosť priamo smerujúcu k vydaniu rozhodnutia; prípadné nesprávnosti či vady pri zisťovaní podkladov a pri ich posudzovaní sa potom prejavia práve v obsahu rozhodnutia a z hľadiska zodpovednosti za škodu môžu byť hodnotené v zmysle ustanovení upravujúcich nezákonné rozhodnutie. Za nesprávny úradný postup teda nie je možné považovať pochybenie a nedostatky spočívajúce v tom, že štátny orgán pred svojím rozhodnutím nesprávne vyhodnotil podmienky jeho vydania a že v dôsledku toho je ním vydané rozhodnutie nesprávne a nemalo byť vydané, prípadne, že malo byť vydané v inej podobe, či za iných okolností“. Priliehavý je aj odkaz žalovanej na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Cdo/250/2010 z 3. októbra 2011, v ktorom najvyšší súd rovnako konštatoval, že činnosť správcu dane pri vyhľadávaní, zabezpečovaní, vykonávaní a pri hodnotení dôkazov v daňovom konaní po vykonaní opakovanej daňovej kontroly, správnosť ktorej žalobcovia spochybňujú, priamo smerovala k vydaniu rozhodnutí - dodatočných platobných výmerov. Prípadný nedostatok pri zisťovaní podkladov a pri ich posudzovaní sa teda potom prejavil práve v obsahu týchto rozhodnutí a z hľadiska zodpovednosti štátu mohol byť hodnotený len podľa § 1 - 17 zákona č. 58/59 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím, a nie podľa § 18 - 19 tohto zákona o zodpovednosti za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom.

20. Z ustálenej judikatúry Najvyššieho súdu Slovenskej republiky teda vyplýva jednoznačný záver, že objektívna zodpovednosť štátu je spojená s nesprávnym úradným postupom, ktorým je porušenie pravidiel predpísaných právnymi normami pre postup štátneho orgánu pri jeho činnosti. Ide spravidla o postup, ktorý s rozhodovacou činnosťou nesúvisí. Pre túto formu zodpovednosti je určujúce, že úkony tzv. úradného postupu samy o sebe k vydaniu rozhodnutia nevedú a ak je rozhodnutie vydané, bezprostredne sa v jeho obsahu neodrazí. Z tohto hľadiska je nesprávnym úradným postupom súvisiacim s rozhodovacou činnosťou napríklad nevydanie, či oneskorené vydanie rozhodnutia, prípadne iná nečinnosť štátneho orgánu, či iné vady v spôsobe vedenia konania. Štát podľa uvedených ustanovení zodpovedá za predpokladu, že poškodenému vznikla škoda, ktorá je v príčinnej súvislosti

s takým chybným postupom, teda ak je nesprávny postup orgánu štátu so vznikom škody vo vzťahu príčiny a následku (porovnaj uznesenie NS SR sp. zn. 4Obdo/102/2019 z 30. decembra 2020).

21. Možno súhlasiť s názorom súdu prvej inštancie a žalobcom, že viac ako desaťročie trvajúce rozhodovanie o jeho nároku na starobný dôchodok a potreba byť v strehu vo vzťahu k úkonom Sociálnej poisťovne a aktívne sa zúčastňovať súdnych konaní vo veci prieskumu správnosti rozhodnutí Sociálnej poisťovne je pre žalobcu obťažujúce a deprimujúce, čo musí pochopiť každý (nielen) sudca schopný vcítiť sa do pozície žalobcu, či iného subjektu, ktorý sa musí proti rozhodnutiam orgánu verejnej moci aktívne a dlhodobo brániť. Súd však musí rozhodovať v medziach zákona a dotvárať právo môže len v prípade, ak určitá právna otázka nie je upravená v texte žiadneho právneho predpisu a je potrebné vyplniť medzeru v právnych predpisoch na vyriešenie otázky, ktorú právny predpis neupravuje. V prípade medzery zákona, ak sú dané podmienky pre dotváranie práva súdom, je súd k dotváraní práva nielenže oprávnený, ale dokonca povinný. Inštitút analógie je tak legitímnou metódou aplikácie práva a využíva sa v prípadoch, ak určitý spoločenský vzťah nie je upravený konkrétnym ustanovením príslušného zákona, resp. iného právneho predpisu (analogia legis), resp. ak existuje spoločenský vzťah, na ktorý nepamätá právna norma, ktorá by ho regulovala (analogia iuris) - podľa uznesenia Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 388/2018 zo 16. októbra 2018.

21.1 V prejednávanej veci nie je namieste „dotvárať“ právo z dôvodu, že zákon č. 514/2003 Z. z. presne upravuje zodpovednosť štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom. Úlohou súdov v tomto prípade je správne vyložiť text právneho predpisu upravujúceho vzťah medzi žalobcom a žalovanou. V zmysle § 9 zákona č. 514/2003 Z. z. v znení účinnom do 31.12.2008 a až do 31.12.2012 je nesprávnym úradným postupom akýkoľvek postup štátneho orgánu pri výkone jeho právomoci, pokiaľ pri ňom alebo v súvislosti s ním dôjde k porušeniu pravidiel ustanovených právnymi normami. Nesprávnym úradným postupom je teda postup, ktorým štátny orgán porušil určitú konkrétnu povinnosť vyplývajúcu mu z právnej normy. Takéto porušenie konkrétnej právnej povinnosti u Sociálnej poisťovne rozhodujúcej o žiadosti žalobcu na priznanie nároku na starobný dôchodok v súdnom konaní zistené nebolo.

22. Súd prvej inštancie nárok na náhradu nemajetkovej ujmy podľa § 17 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z. správne považoval za súčasť nároku na náhradu škody vyplývajúcej zo zákona č. 514/2003 Z. z., keď ustanovenie § 17 spadá pod marginálnu rubriku s názvom Spôsob a rozsah náhrady škody.

23. Aj náhradu skutočnej škody spočívajúcu v úhrade nákladov za odbornú prípravu SBS subjektu Z. S. - A., súkromná bezpečnostná služba, S. priznal súd prvej inštancie žalobcovi na rovnakom právnom základe ako nárok na náhradu nemajetkovej ujmy majúci za to, že nesprávny úradný postup Sociálnej poisťovne mal za následok vznik tejto škody žalobcovi, čo vyplýva z bodu 66 odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie, kde okresný súd konštatoval, že v časti tejto sumy žalobca preukázal príčinnú súvislosť medzi porušením povinnosti žalovanej v súvislosti s jej nesprávnym úradným postupom spočívajúcim v tom, že žalobcovi nebol priznaný starobný dôchodok a preto bol v roku 2008 nútený k výkonu strážnej služby absolvovať odbornú prípravu SBS, za ktorú zaplatil túto sumu.

24. Súd prvej inštancie nesprávne posúdil konanie Sociálnej poisťovne pri rozhodovaní o nároku žalobcu na starobný dôchodok ako nesprávny úradný postup len na tom skutkovom základe, že rozhodnutia Sociálnej poisťovne boli v preskúmanavacom konaní súdom zrušené a označené za nesprávne. Porušenie povinnosti Sociálnej poisťovne v rámci procesu rozhodovania o žiadosti žalobcu na priznanie starobného dôchodku preukázané nebolo. V zmysle rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky citovaných v bode 19 a 20 tohto odôvodnenia za nesprávny úradný postup nie je možné považovať zisťovanie podmienok a predpokladov pre vydanie rozhodnutia ani vyhodnotenie zistených skutočností, ktoré sa prejaví vo vydanom rozhodnutí. Za nesprávny úradný postup nie je možné považovať ani žalobcom tvrdené prieskumy z dôvodu, že prieskumy nespochybovali v nečinnosti Sociálnej poisťovne, ktorá by v pre ňu záväzných lehotách podľa zákona o sociálnom poistení nevydala rozhodnutia, ani v tom, že proti rozhodnutiam súdu v preskúmanavacom konaní podávala opravné prostriedky. Za prieskumy v zmysle judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky je možné považovať nekonanie alebo nevydanie rozhodnutia v primeranej lehote. Je potrebné zdôrazniť, že čiastočným rozsudkom rozhodoval súd prvej inštancie len o tých nárokoch, ktoré boli predmetom žiadosti o predbežné prerokovanie nároku z 21.09.2011, doplnenej dňa 15.11.2011 a ku dňu 15.11.2011 už bolo rozhodnuté Sociálnou poisťovňou o priznaní nároku na starobný dôchodok žalobcovi rozhodnutím z 13.12.2010 spätne ku dňu 07.06.2005, čím sa odstránil stav právnej neistoty žalobcu v tom, či mu vznikol nárok na starobný dôchodok dňom

07.06.2005. Ďalšie prebiehajúce súdne konania do dátumu 15.11.2011 a po ňom až do súčasnosti sa týkajú výšky starobného dôchodku, na ktorý žalobcovi vznikol nárok. Ak Sociálna poisťovňa po rozhodnutí najvyššieho súdu sp. zn. 9So/116/2009 z 31. júna 2010 priznala rozhodnutím z 13. decembra 2010 žalobcovi starobný dôchodok, nie je možné konštatovať zbytočné prietahy na strane žalovanej pri rozhodovaní o nároku na starobný dôchodok žalobcu, ktoré by mohli byť kvalifikované ako nesprávny úradný postup v zmysle § 9 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. v znení účinnom do 31.12.2012. Za bezvýznamné pre prejednávajúcu vec čiastočným rozsudkom odvolací súd považuje, že toto rozhodnutie Sociálnej poisťovne z 13.12.2010 bolo rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 26Sd/47/2011-25 z 23.06.2011 zrušené a jeho rozsudok potvrdený rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 9So/159/2011 z 31.12.2012, keď podľa vyjadrenia žalobcu na pojednávaní dňa 27.03.2014 sa na základe tohto rozhodnutia žalobcovi od 28.12.2010 vyplácal preddavok na starobný dôchodok.

25. Časť nároku vo výške 163,18 € vyhodnotil súd prvej inštancie ako nedôvodný s odôvodnením, že nejde o škodu, ktorá by vznikla žalobcovi v súvislosti s nesprávnym úradným postupom žalovanej alebo nezákonným rozhodnutím žalovanej, ale ide o trovy konania, ktoré si mohol žalobca uplatniť v rámci toho ktorého konania. S názorom okresného súdu odvolací súd súhlasí. V tejto časti, ako aj v časti, na ktorú sa vzťahuje III. výrok čiastočného rozsudku súd prvej inštancie žalobu vecne správne posúdil, keď konštatoval, že zákonné podmienky pre priznanie náhrady škody podľa zákona č. 514/2003 Z. z. splnené neboli, z tohto dôvodu bol rozsudok súdu prvej inštancie v III. výroku podľa § 387 ods. 1, 2 C. s. p. potvrdený.

26. Nesprávne právne posúdenie veci v I. a II. výroku súdom prvej inštancie spočíva v tom, že za nesprávny úradný postup v zmysle § 9 zákona č. 514/2003 Z. z. v znení účinnom do 31.12.2008 považoval konanie Sociálnej poisťovne nespádajúce pod definíciu nesprávneho úradného postupu v zmysle zákona č. 514/2003 Z. z. a judikatúry najvyšších súdnych autorít. Celý postup Sociálnej poisťovne, ktorý kvalifikoval súd prvej inštancie ako nesprávny úradný postup smeroval k zhromažďovaniu podkladov pre rozhodnutie o žiadosti žalobcu na priznanie starobného dôchodku, ktoré Sociálna poisťovňa právne posúdila spôsobom odrazeným vo výroku a dôvodoch rozhodnutí, ktoré boli vydávané. Žaloba nebola dôvodná v časti o úhradu nemajetkovej ujmy ani skutočnej škody podľa § 17 zákona č. 514/2003 Z. z. v znení účinnom do 31.12.2008 a po inom právnom posúdení dôvodnosti návrhu odvolací súd podľa § 388 C. s. p. rozsudok súdu prvej inštancie zmenil a žalobu aj v tejto časti zamietol.

27. Žalobca namietal proti výške priznanej náhrady nemajetkovej ujmy, že je neprimeraná, vychádza z predpokladov nesúvisiacich s náhradou nemajetkovej ujmy a požadoval priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v sume 20 000,- € ročne len s odkazom na iné rozhodnutia súdov o povinnosti štátu zaplatiť poškodenému náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Vo vzťahu k výške priznanej náhrady nemajetkovej ujmy je potrebné poukázať na vyjadrenie žalobcu na pojednávaní pred Okresným súdom Zvolen dňa 27.03.2014, kde uviedol, že od 28.12.2010 mu je vyplácaný preddavok na starobný dôchodok vo výške necelých 202,- € mesačne po tom, čo mu bol v tento deň 28.12.2010 vyplatený aj preddavok na dôchodok (v neuvedenej výške) a súčasne je mu vyplácaný výsluhový príspevok zo strany Ministerstva vnútra Slovenskej republiky vo výške 564,85 € mesačne. Ak však základ nároku na náhradu škody a úhradu nemajetkovej ujmy nebol daný a odvolací súd žalobu zamietol, nie je potrebné vyjadrovať sa k výške prisúdenej náhrady nemajetkovej ujmy súdom prvej inštancie.

28. V rozhodnutí súdu prvej inštancie absentuje výrok o nároku strán sporu na náhradu trov konania s odôvodnením, že o nároku na náhradu trov konania rozhodne v rozhodnutí, ktorým bude rozhodnuté aj o zvyšku nároku žalobcu vylúčeného na samostatné konanie. Súd prvej inštancie zrejme vychádzal z ustanovenia § 262 ods. 3 C. s. p., podľa ktorého, ak súd rozhoduje čiastočným rozsudkom alebo medzitýmym rozsudkom, môže rozhodnúť, že o trovách konania bude rozhodnuté v rozsudku, ktorým rozhodne o všetkých uplatnených procesných nárokoch alebo o celom uplatnenom procesnom nároku. Neuvedomil si však, že konanie vo veci sp. zn. 13C/197/2013 už pokračovať nebude a rozhodnutím odvolacieho súdu sa konanie vo veci sp. zn. 13C/197/2013 končí z dôvodu, že zvyšnú časť nároku na náhradu škody vylúčil na samostatné konanie, ktoré podľa oznámenia Okresného súdu Zvolen sa vedie pod sp. zn. 15C/43/2020 a ide o samostatné konanie, v rámci ktorého nie je možné rozhodovať o nároku na náhradu trov konania právoplatne skončeného pod sp. zn. 13C/197/2013.

29. V súlade s § 396 ods. 2 C. s. p. (ak odvolací súd zmení rozhodnutie, rozhodne aj o nároku na náhradu trov konania na súde prvej inštancie) rozhodol odvolací súd o nároku na náhradu trov celého konania podľa pomeru úspechu strán v spore v zmysle § 255 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 tak, že v spore neúspešný žalobca je povinný zaplatiť v spore úspešnej žalovanej plnú náhradu trov konania a to v lehote troch dní od právoplatnosti uznesenia súdu prvej inštancie o výške náhrady trov konania, ktoré vydá súdny úradník podľa § 262 ods. 2 C. s. p.

30. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C. s. p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C. s. p.).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C. s. p.).

Dovolanie v prípadoch uvedených v § 421 odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) C. s. p. (§ 421 ods. 2 C. s. p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 C. s. p. nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 C. s. p.); na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 C. s. p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C. s. p.).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C. s. p.).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 C. s. p.).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 C. s. p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii; ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1

C. s. p.); dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 C. s. p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (t.j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C. s. p.).

Strany konania majú možnosť zvoliť si advokáta alebo obrátiť sa na Centrum právnej pomoci so žiadosťou o poskytnutie právnej pomoci (§ 160 ods. 2 C. s. p.); žiadateľ, u ktorého hrozí nebezpečenstvo zmeškania lehoty, môže zároveň so žiadosťou požiadať centrum o predbežné poskytnutie právnej pomoci (§ 11 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z. z.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom; dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C. s. p.); povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C. s. p.).

Ak má dovolanie vady podľa § 429 C. s. p. a dovolateľ na výzvu súdu prvej inštancie na odstránenie väd neodstráni vady, následkom neodstránenia väd dovolania je odmietnutie dovolania.

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 C. s. p.).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 C. s. p.).